

Reactie op internetconsultatie inzake wetsvoorstel tot Wijziging van de Wet op het notarisambt en enkele andere wetten in verband met de mogelijkheid tot herziening van pensioenfondsen voor het notariaat

1. Het in de titel genoemde wetsvoorstel is ter internetconsultatie openbaar gemaakt.
2. Het doel van het wetsvoorstel is een fusie mogelijk te maken van het Pensioenfonds voor het Notariaat met het Bedrijfspensioenfonds voor de medewerkers in het notariaat. Twee pensioenfondsen voor het notariaat wordt niet doelmatig gevonden. Na de fusie resteert één gezamenlijk bedrijfstakpensioenfonds. Het lijkt een doelmatig voorstel, waarbij een fusie een makkelijk te realiseren manier van samengaan is, met behoud van bestaande aanspraken voor de belanghebbenden.
3. De gedacht is dat het Pensioenfonds voor het Notariaat op gaat in het Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers in het notariaat. Ook dat lijkt mij doelmatig. Het Pensioenfonds voor het Notariaat is thans rechtstreeks bij wet (Wet op het notarisambt) aangewezen als het pensioenfonds voor uitvoering van de pensioenregeling voor de groep notarissen. Het Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers in het notariaat is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds in de zin van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (de Wet Bpf 2000), waarin de deelneming verplicht is voor de onder de werkingssfeer vallende groep medewerkers. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat het Bedrijfspensioenfonds voor de medewerkers ook als pensioenuitvoerder voor de pensioenregeling voor notarissen wordt aangewezen. Indien een samengaan van de beide fondsen wordt beoogd, is bij de huidige stand van wetgeving dit ook de enige optie. Alleen een bedrijfstakpensioenfonds mag volgens de Wet Bpf 2000 een verplichte bedrijfstakpensioenregeling uitvoeren. Dat het Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers als uitvoerder blijft bestaan, is derhalve een vertrekpunt. Althans bij de huidige stand van wetgeving. Mogelijk wijzigt dit door wijziging in toekomstige wetgeving. Het is niet uit te sluiten dat dit in de toekomst voor nieuwe keuzes ten aanzien van de uitvoering van de pensioenregeling voor het notariaat aanleiding geeft. Dat gaat echter over de grens van het doel van thans ingediende wetsvoorstel.

4. Door de Universiteit Utrecht, Hans van Meerten, is een reactie op het wetsvoorstel ingezonden. In deze reactie wordt het wetsvoorstel 'onvoldoende doordacht' genoemd.
5. Met deze reactie wil ik ook reageren op die conclusie van Van Meerten en de daartoe aangedragen argumenten. Dat lijkt mij voor een evenwichtige beoordeling van het wetsvoorstel en de reacties van belang. De argumenten van Van Meerten zijn naar mijn oordeel deels gebaseerd op onjuiste aannames en overigens niet uitvoerbaar.

De overgang van bestaande aanspraken

6. Van Meerten reageert op de stelling in de toelichting bij het wetsvoorstel dat opgebouwde pensioenaanspraken door de fusie niet worden gewijzigd. Van Meerten is het daar niet mee eens. Hij merkt op dat dat bij het verhuizen van pensioenaanspraken rechten worden getransformeerd naar aanspraken met een ander karakter (hij noemt dat 'invaren'), dan wel sprake is van een waardeoverdracht waar individuele rechthebbenden bezwaar tegen kunnen maken. Van Meerten onderkent hierbij niet dat bij een fusie aanspraken door wetsduiding van rechtswege overgaan. Van een transformatie is geen sprake. Bestaande aanspraken worden niet gewijzigd door een fusie. Een individuele bezwaarmogelijkheid bestaat niet. Bij fusie regelt de wet de automatische overgang van aanspraken.
7. Van Meerten spreekt ook over verschil in dekkingsgraden van de beide fusiefondsen. Mogelijk bedoelt hij te zeggen dat daar een aantasting van aanspraken uit zou voortvloeien. Dat is echter geenszins noodzakelijk het geval. Over een verschil in dekkingsgraden zijn afspraken te maken bij de fusie die een aantasting van aanspraken voorkomen. Naar mag worden aangenomen zal dat ook de insteek worden. Zo niet dan moeten de fondsen verwachten dat de tegen de fusie bezwaren ingebracht zullen worden.

Bedrijfstakpensioenfondsen als uitvoerder

8. Van Meerten zich waarom alleen naar een bedrijfstakpensioenfonds als uitvoerder is gekeken en niet ook naar een premiepensioeninstelling (PPI). Immers, aldus Van Meerten, betwijfeld kan worden of de huidige pensioenfondsen niet ook dc-achtige regelingen uitvoeren. Die elementen zouden dan al bij een PPI ondergebracht kunnen worden. Van Meerten wijst daarbij op pensioenopbouw boven 100.000 euro dat sedert wijziging in de

fiscale wetgeving als vrijwillige pensioenvoorziening kan zijn vorm gegeven in een premieregeling. Deze gedachte is niet van belang voor de fondsen. Ten eerste zijn de pensioenregelingen van de afzonderlijke fondsen uitkeringsregelingen. Een PPI mag die niet uitvoeren. Ten tweede kennen geen van beide fondsen pensioenopbouw boven de 100.000 euro. Wel kennen de regelingen vrijwillige onderdelen in de pensioenregeling op basis van een premieovereenkomst, zogenaamde bijspaarmodules, maar dat zijn maar beperkte onderdelen die voortbouwen op de verplichte regelingen. De gedachte van uitvoering van een deel van de regeling bij een PPI en een deel bij een andere uitvoerder staat haaks op het doel van het wetsvoorstel dat gericht is op het concentreren van de uitvoering bij één fonds. Bij spreiding van de uitvoering zou niet de beoogde (kosten)efficiency bewerkstelligen. Het lijkt niet efficiënt alleen voor de bijspaarmodules een andere uitvoerder aan te wijzen. De keuze van een bedrijfstakpensioenfonds als uitvoerder is verder niet anders mogelijk, omdat de wetgeving voor verplichte bedrijfstakpensioenfondsen geen andere uitvoerder toelaat.

Doorsneepremie

9. Van Meerten wijst op de regel in de pensioenwetgeving dat het vermogen bij een pensioenfonds als één geheel opgevat moet worden. Is het de bedoeling dat jonge deelnemers oudere deelnemers gaan subsidiëren in het nieuwe fonds, zo vraagt Van Meerten, af. Dat zal de bedoeling zijn, want dat is nu ook het geval. En sterker: dat moet zo zijn omdat op grond van de Wet Bpf 2000 een verplicht bedrijfstakpensioenfonds een zogenaamde doorsneepremies moet hanteren, dat wil zeggen een premie die niet op grond van leeftijd voor werknemers mag verschillen. Dat geldt ook voor het Pensioenfonds voor het Notariaat op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregelingen. Dat is nu zo en dat blijft dus zo na een fusie.
10. Indien Van Meerten zou bedoelen dat bij het samengaan met de notarissen in één fonds de medewerkers in het notariaat de beter betaalde notarissen zouden subsidiëren, dan zal ook dat niet het geval hoeven te zijn. Een verplicht bedrijfstakpensioenfonds mag namelijk voor verschillende regelingen afzonderlijke doorsneepremies vragen. Aangezien een pensioenfonds moet onderbouwen dat een premie voor belanghebbenden evenwichtig is, zal met dit aspect in de premiestelling rekening gehouden moeten worden.

Europese dimensie en communicatie

11. Van Meerten stelt dat de uitvoering van de pensioenregeling door een verplicht bedrijfstakpensioenfonds haaks staat op de idee van de Europese Commissie dat helder en duidelijk met deelnemers moet worden gecommuniceerd over risico's. Zonder nadere onderbouwing, die bij Van Meerten ontbreekt, valt niet in te zien waarom een verplicht bedrijfstakpensioenfonds niet helder en duidelijk kan communiceren.

Toekomstbestendig: het Algemeen pensioenfonds

12. Van Meerten vindt ten slotte het opdragen van de uitvoering aan een verplicht bedrijfstakpensioenfonds niet toekomstbestendig. Waarom niet? Omdat Van Meerten de vraag stelt of de pensioenregeling altijd verplichtgesteld blijft en altijd een uitkeringsregeling blijft. Daarbij wijst Van Meerten op wetgeving voor een Algemeen Pensioenfonds die in de maak is. Dit Algemeen Pensioenfonds zou volgens Van Meerten ook als uitvoerder kunnen optreden. Dat laatste is in ieder geval niet juist, want de voorgestelde wetgeving voor het Algemeen Pensioenfonds sluit verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds van haar werking uit.
13. Of de regelingen altijd verplicht blijven is natuurlijk niet bekend. Misschien dat in de toekomst veranderingen optreden. Het zou kunnen. Maar waarom daarop wachten? En tot welk moment? Tot dat bekend is dat de regeling altijd zo zal blijven als die op enig moment is en nooit meer wijzigt? Dat lijkt me een onmogelijke opgave. Het nu, onder de huidige wetgeving mogelijk maken van efficiency, lijkt mij verstandig. Mochten in de toekomst nog meer efficiënte oplossingen zich aandienen, kan altijd overwogen worden daar gebruik van te maken. De thans voorgenomen fusie hoeft ook niet het eindstation te zijn., maar dat is ook geen reden thans niet naar efficiency te streven.

Prof. Erik Lutjens, hoogleraar Pensioenrecht, Vrije Universiteit Amsterdam, Expertisecentrum
Pensioenrecht

Prof. dr. Erik Lutjens
Hoogleraar Pensioenrecht
Faculteit der Rechtsgeleerdheid *Vrije Universiteit Amsterdam*
Expertisecentrum Pensioenrecht
De Boelelaan 1077 – Initium - 1081 HV Amsterdam

T (020) 59 86268 | M 06 52 418408 |
E e.lutjens@vu.nl |
I: www.rechten.vu.nl/expertisecentrumpensioenrecht